

FOLKETINGETS OMBUDSMAND

Gammeltorv 22, 1457 København K
Telefon 33 13 25 12. Telefax 33 13 07 17
Personlig henvendelse 10-15

Dato: 3. juli 2007

J.nr.: 2006-2982-618
Sagsbehandler: PK3
(Bedes anført ved henvendelser)
Akt. nr.: 8

Direktoratet for Kriminalforsorgen
Strandgade 100
1401 København K

Vedrørende direktoratets j.nr. 2007-1013-447 (Ressourcestyringskontoret) – overbelæg i detentionen i Tasiilaq

Jeg har modtaget direktoratets udtalelse af 13. juni 2007 med bilag, herunder et notat og to udtalelser fra politiet i Tasiilaq, Grønlands Politis udtalelse af 2. april 2007 og en udskrift af dombogen for kredsret 17, Ammassalik (Tasiilaq) – kredsrettens frifindelse den 15. august 2006 i straffesagen mod stationslederen i Tasiilaq.

Efter at have gennemgået det fremsendte materiale har jeg besluttet at tage sagen op til undersøgelse af egen drift (ombudsmandslovens § 17, stk. 1), og jeg beder i den anledning direktoratet om en supplerende udtalelse.

Jeg bemærker først at jeg ikke – som Grønlands Politi og direktoratet har anført i udtalelserne af henholdsvis 2. april 2007 og 13. juni 2007 – har modtaget (kopier af) anholdelsesprotokollen helt frem til den 31. december 2006 (men alene til den 9. december 2006). Min nærmere gennemgang under pkt. II nedenfor vedrører derfor kun perioden frem til den 1. december 2006. Jeg har endvidere begrænset min gennemgang til det sidste år som der foreligger tal for.

Min gennemgang i pkt. II vedrører således de første 11 måneder af 2006 og bygger som udgangspunkt på det antal af tilbageholdte/afsonere og de perioder som Grønlands Politi har opregnet i udtalelsen af 2. april 2007. Jeg har således ikke foretaget en minutiøs gennemgang af samtlige anholdelsesprotokollens sider og sammenholdt disse med udtalelsen af 2. april 2007. Jeg bemærker dog at Grønlands Politi har anvendt to ikke eksisterende datoer i udtalelsen: Den 31. september 2006 og den 31. november 2006.

Når jeg i det følgende anvender udtrykket tilbageholdte, omfatter dette også eventuelle domfældte (afsonere). Det fremgår dog af det foreliggende materiale at de tilbageholdte udgør langt størstedelen af de langtidsanbragte i detentionen i Tasiilaq – i 2005 udgjorde ”afsonerdage” 6 % af det samlede antal dage med tilbageholdte og afsonere, og i 2006 var det tilsvarende tal mindre end 0,5 % (5 ud af 1314 dage).

Udtrykket berusere vil i det følgende også omfatte eventuelle personer der er anbragt i

detentionen på en måde som kan sidestilles med venterumsanbringelse i Danmark.

I. I de to artikler i Sermitsiak (fra den 1. september 2006) som gav mig grundlag for den 19. september 2006 at bede Politimesteren i Grønland om nærmere oplysninger, er forholdene i detentionen i Tasiilaq omtalt som ”usle og kummerlige”.

Af udskriften af den ovenfor nævnte frifindende dom i straffesagen mod stationslederen i Tasiilaq fremgår det at tiltalte over for retten (bl.a.) forklarede at der – i den periode som anklageskriftet og dermed dommen omhandler (1. maj 2004 – 25. februar 2005) – ikke hele tiden var overfyldt i detentionen, men at der til tider var 8 personer anbragt selv om der kun er plads til 3 personer. Det fremgår endvidere at tiltalte forklarede at pladsmanglen til tider var så stor at han ikke fandt det ”forsvarligt i forhold til menneskerettighederne” at aflåse dørene uanset kendskabet til dagsbefalingens regler herom.

Kredsretten har – som begrundelse for frifindelsen af den tiltalte – henvist hertil. Jeg sigter til at retten i sine bemærkninger bl.a. har henvist til tiltaltes forklaring over for retten.

Jeg må umiddelbart lægge til grund for min vurdering af forholdene i Tasiilaq at Kredsretten i Ammassalik – i hvert fald i den ovenfor nævnte periode som tiltalen om tjenesteforsømmelse angik – deler den tiltaltes vurdering hvorefter det på grund af belægget ikke var forsvarligt at følge dagsbefalingens regler om aflåsning af dørene.

Det fremgår af udtalelsen fra Grønlands Politi at politiet har besluttet ikke at anke dommen.

Dommen er ikke nævnt i direktoratets udtalelse til mig. Jeg beder derfor om en udtalelse fra direktoratet om hvilken betydning ovenstående dom har haft og har for direktoratets vurdering af forholdene i detentionen i Tasiilaq.

II. Der er efter det oplyste 3 detentionslokaler i detentionen i Tasiilaq og et forrum.

Efter min gennemgang af tallene fra politiet i Tasiilaq og Grønlands Politi er det umiddelbart min opfattelse at belægssituationen i 2006 (hvorfra de mest aktuelle tal om belægget stammer) ikke har afvejet væsentligt fra den periode som den frifindende dom angår.

a. Umiddelbart synes forholdet at være det at der i de første 11 måneder af 2006 kun har været 21 dage (i forhold til 334 dage/ 11 måneder) hvor der ikke har været anbragt mindst fire tilbageholdte i detentionen i Tasiilaq. Det drejer sig om følgende perioder og dage:

26/2 – 10/3.....2/4 – 3/4.....13/4 – 17/4.....1/10

I disse perioder og dage har der hovedsageligt været tre tilbageholdte i detentionen eller med andre ord fuldt belagt i detentionen alene med tilbageholdte.

Kun i en enkelt af de ovenfor nævnte perioder og dage (og i øvrigt kun en del heraf) har belægget været på *mindre* end tre tilbageholdte. Det drejer sig om perioden 26. februar – 7. marts 2006 hvor der ifølge udtalelsen fra Grønlands Politi var to tilbageholdte anbragt i detentionen.

b. Hvis de perioder og tal der er nævnt under pkt. II.a, sammenholdes med anholdelsesprotokollens oplysninger om berusere i detentionen i Tasiilaq, har der i 9 af de 21 dage der er nævnt ovenfor, og hvor der var fuldt belagt alene med tilbageholdte, været overbelæg i detentionen som følge af tilkomne berusere. Jeg henviser til anbringelsen i detentionen af Ap.nr. 24-27, 29-31, 37-39, 45 og 119/06.

Det betyder at der kun i 12 dage (af de 334 dage/11 måneder i 2006) ikke har været overbelæg i detentionen.

Det drejer sig om følgende 12 dage: 26. – 28. februar, 3. – 7. marts og 14. – 17. april 2006.

Umiddelbart synes der hverken i forbindelse med Grønlands Politis udtalelse eller udtalelsen fra direktoratet at være foretaget en sådan nærmere opgørelse/sammenstilling af oplysninger.

Jeg beder om direktoratets bemærkninger hertil og til det som jeg har anført ovenfor om belægget.

III. Direktoratet har i sin udtalelse af 13. juni 2007 ”i det hele” henholdt sig til de to udtalelser fra politiet i Tasiilaq og til udtalelsen af 2. april 2007 fra Grønlands Politi.

a. Grønlands Politi har i sit brev af 2. april 2007 (bl.a.) anført følgende, **at** belægget af tilbageholdte og afsonere i detentionen i Tasiilaq løbende drøftes med stationslederen i Tasiilaq, **at** der så vidt muligt træffes bestemmelse om overførsel af tilbageholdte til anstalterne i Grønland, og **at** tilbageholdte og afsonere – når belastningen af detentionen er højest – søges overført til anstalterne i Grønland ”så hurtigt som belægget i anstalterne tillader det”.

Udtalelserne fra det lokale politidistrikt er dateret 28. november og 21. december 2006.

Politiet i Tasiilaq har herudover i et notat af 20. juli 2006 bl.a. anført følgende:

”I perioden fra januar/februar 2006 og frem til skrivende stund, har vi i gennemsnit haft

5-6 tilbageholdte, hvoraf 1 tilbageholdt har været en kvinde.

Dette har i praksis betydet, at forholdene især for de mandlige tilbageholdte har været særdeles trange – da 1 detentionslokale konstant har været forbeholdt kvindelige tilbageholdte.

Videre har det betydet, at vi ofte har været i bekneb i forbindelse med anholdelser af berusere, der af nødvendighedsgrunde skulle overnatte i detentionen.

Det har som oftest resulteret i, at den kvindelige tilbageholdte har måttet vige sin celle til beruseren, hvorefter den kvindelige tilbageholdte er blevet anbragt på en madras i fællesrummet – hvilket har været og stadig er den eneste mulighed.

Uroen ved nattetide p.g.a. anholdte berusere sammenholdt med de meget trange forhold går tydeligvis de tilbageholdte på nerverne, hvorfor der gennem perioden har været mange og lange samtaler mellem de tilbageholdte og politipersonalet, der nærmest kan karakteriseres som terapisaftaler.

Dette sammenholdt med konsultationer på sygehuset hos distriktslægen og deraf følgende medicinering af et par af de tilbageholdte – har indtil videre klaret problemerne.”

Umiddelbart må jeg forstå direktoratets udtalelse på den måde at direktoratet ikke er enig i det som politiet i Tasiilaq har anført i notatet af 20. juli 2006. Jeg henviser til at direktoratet – som allerede nævnt – udover udtalelsen fra Grønlands Politi af 2. april 2007 alene har henholdt sig til udtalelserne af 28. november og 21. december 2006 fra politiet i Tasiilaq.

Jeg beder direktoratet om at oplyse om det er rigtigt forstået. I bekræftende fald beder jeg direktoratet om nærmere at begrunde dette.

b. Direktoratet har endvidere (bl.a.) anført følgende i udtalelsen af 13. juni 2007:

”Direktoratet kan oplyse, at der i øjeblikket arbejdes på at nedbringe venterkøen til afsoning i Grønland ved at etablere en midlertidig anstalt i Sdr. Strømfjord, som forventes at åbne medio juli 2007. Den midlertidige afdeling vil have omkring 60 pladser. Etableringen af denne afdeling forventes at reducere venterkøen med ca. 150 inden årsskiftet 2007/2008.

Det kan i øvrigt henvises til Den Grønlandske Retsvæsenkommissions betænkning, hvor det blandt andet anbefales at etablere en anstalt med ca. 10 åbne pladser i Østgrønland.”

Det fremgår af direktoratets udtalelse at formålet med den midlertidige anstalt er at reducere venterkøen (bestående af domfældte), og at direktoratet har et måltal for reduktionen heri ved udgangen af 2007.

Jeg beder direktoratet om at oplyse om direktoratet ved fastsættelsen af dette måltal har medregnet at der skulle anvendes pladser i Kangerlussuaq til tilbageholdte fra Tasiilaq.

Jeg beder endvidere direktoratet om at oplyse hvor længe direktoratet har forudsat at den midlertidige anstalt skal være i drift, og hvilken tidshorisont direktoratet har regnet med når direktoratet har inddraget den (måske kommende) permanente anstalt for domfældte i Østgrønland i den aktuelle sag om overbelæg i detentionen i Tasiilaq.

V. Det fremgår af Politimesteren i Grønlands brev af 25. april 2006 (politimesterens forslag til anskaffelse af møbler til forrummene i de grønlandske detentioner – et brev som jeg har modtaget i forbindelse med min behandling af den generelle sag om anvendelse af de grønlandske detentioner (j.nr. 2003-2257-618, direktoratets j.nr. 03-1013-217) at de egentlige detentionslokaler i Tasiilaq og Qasigiannuit i størrelsesmæssig henseende (6 m^2) adskiller sig væsentligt fra detentionslokalerne i langt de fleste af de øvrige detentioner i Grønland ($10\text{-}12 \text{ m}^2$ – Ilulissat endda 15 m^2). I en af de to artikler fra Sermitsiak som er nævnt ovenfor, er angivet størrelsen $2 \text{ m} \times 3,30 \text{ m}$, svarende til $6,6 \text{ m}^2$.

Efter de oplysninger som foreligger for mig, er den gamle detention i Qasigiannuit nedlagt og erstattet med en nyindrettet detention med detentionsrum af samme størrelse som de øvrige (moderne) detentioner i Grønland.

Hvad størrelsen af detentionslokalerne i detentionen i Tasiilaq angår, henviser jeg også til kredsrettens dom af 15. august 2006 – følgende afsnit fra ”Rettens bemærkninger”:

”Dagsbefalingens henstilling om at dørene til detentionslokalerne skal aflåses ved sidste tilsyn blev heller ikke fulgt af menneskelige hensyn, da der er meget lidt plads **og lokalerne ikke var egnede for afsonere** [min fremhævelse, min bemærkning].”

Størrelsen af de tre detentionslokaler i detentionen i Tasiilaq er ikke nævnt i direktoratets udtalelse til mig eller i de udtalelser fra politiet i Tasiilaq og Grønlands Politi som direktoratet i sin udtalelse har henholdt sig til.

Jeg beder om at størrelsesforholdet – og kredsrettens bemærkninger hertil, jf. den fremhævede del af citatet ovenfor – kommer til indgå i direktoratets supplerende udtalelse til mig.

VI. Sagen er efter min opfattelse særdeles hastende. Jeg henviser til sagens karakter og til den tid som indtil nu er anvendt til sagens behandling. Jeg går herved ud fra at der ikke er sket en væsentlig forbedring af belægningssituationen for første halvår af 2007.

Jeg beder derfor – og med henblik på at jeg i løbet af kort tid vil få mulighed for at tage

stilling til hvilke initiativer der bør tages – om at modtage direktoratets supplerende udtalelse hurtigst muligt.

Med venlig hilsen

Hans Gammeltoft-Hansen

Kopi er samtidig sendt til:

Stationslederen i Tasiilaq (persondataunderretning)
Justitsministeriet